

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput VIII. An pura creatura possit Deo pro peccato proprio, vel alieno
condignam exhibere satisfactionem?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83684](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83684)

efficientis est extrinseca rei creata: sed personæ dignitas est ratio intrinseca merito, quoniam ipsa persona est, quæ pretium exhibet, quæ sacrificium offert, quæ oblata rei dominium habet ac potestatem. Et quoniam in iis, quæ absque deliberatione patrantur, nulla deprehenditur ratio meriti; satis apparet, quam inscite producat Socinus exemplum bestię cibum, potumque fumentis, & naturalem facultatem confundat cum libera; bestia ipse, ac monstrum naturæ, si neget rationalem hominem promereri jejuniis, quo sine ullo merito bella fame laborans atteritur. His nona quoque objectio refutata est.

6. Ultima objectio eliditur.

Postrema eludi primum potest repetito discrimine duarum naturarum, quæ in Christo conveniunt in unitatem personæ: illo enim discrimine posito, potuit Verbum in humana natura subsistens sibi tan-

quam Deo satisfacere: de qua re plura prop. 2. præced. cap. Deinde, quoniam nobis concertatio est cum hæreticis omnium pervicacissimis, dicimus Christi personam, quamvis una est, moraliter censeri unam, & alteram, quoniam constans naturis duabus, vindicat sibi divinitatis, atque humanitatis jura: cumque habeat divinitatis plenitudinem, & formam, quam assumpsit, potestatem; hanc ut homo in redemptionis pretium exhibet, quam ut Deus acceptat in satisfactionem justitiæ. Idem quippe homo habens jus creditoris, & potestatem tuendi eum, qui nondum pervenit ad libertatem, ob hæc duo jura in capite libero constituta potest satisfacere sibi ipsi, ac debitum pupilli persolvere, ut diximus eadem 2. propositione. At mittamus Socinum, qui nos coegit in hac controversia diutine commorari, & celerius reliqua percurramus.

C A P U T VIII.

An pura creatura possit Deo pro peccato proprio, vel alieno condignam exhibere satisfactionem?

S U M M A R I U M.

1. Status questionis.

2. Nulla creatura peccato obstricta potest Deo condignè satisfacere.

3. Creatura constituta etiam in gratia nequit pro peccato mortali condignè satisfacere.

4. Ultima probatio propositionis.

5. & 6. Solvuntur objectiones.

1. Status questionis.

EX his, quæ sæpe repetita sunt, Incarnationem divini Verbi necessariam fuisse facta hypothese, quod Deus decreverit servato omni jure æquitatis redimere captivum hominem, manifesta illatione consequitur, nullam creaturam à divina persona *hypostatice* non assumptam, neque ad consortium, neque substantialem divinitatis eventam, posse munus mediatoris, ac redemptoris implere tali soluto pretio, quod æquare valeat peccati magnitudinem, ac debitum prorsus delere. Quia in re, etsi Scholastici, ut solent, vel in oppositas partes abeant, vel etiam uni adherentes producta ab aliis momenta studeant exagitare; geram me temperanter admodum, & pacate, certior factus Patrum documentis, & majori etiam Scholarum assensu, fieri non posse, ut exhibita ab homine, vel ab angelo satisfactio tantum honoris persolvat supremo Domino, quantum illi prævaricatoris iniquitas intulit injuriæ. Verum quia de hominibus originali peccato obnoxiiis, & de creatura quæ posset à Deo produci gratia.

R. P. Berti Theol. Tom. V.

tia decore exornata, proferenda non censeo omnia in discriminatim argumenta, quæ inveniuntur apud divinarum rerum tractatores; consilium est eadem sejunctis thesibus ad hunc modum disponere.

PROPOSITIO I. Rationalis creatura obstricta peccato nequit vel pro se, vel pro aliis condigne Deo satisfacere.

Demonstratur primo ex Scripturis, quæ docent ideo Christum nos à male dicto solvisse, eo quod iniquitatem non fecerit, II. LIII. 9. quia peccatum in eo non est, I. Joan. III. 5. quem in locum ait Augustinus Tract. IV. num. 8. In quo non est peccatum, ipse venit auferre peccatum. Nam si esset & in illo peccatum, auferendum esset illi, non ipse auferret. Quomodo ergo creatura aliqua inquinata peccato potest culpam abstergere, & solvere maledictionem? II. Confirmatur concordissima SS. Patrum traditione. Divus enim Irenæus lib. III. adversus Hæreticos, cap. 20. & ex distinct. Massuet 18. n. 2. ait: Non erat possibile eum hominem, qui semel victus fuerat & elusus per inobedientiam,

2. Propositio I.

Demonstratur I. ex Scripturis.

2. Confirmatur ex Patribus.

M p 2

tiam,

tiam, replasmare, & obtinere bravium victoria, &c. S. P. August. in Ps. xx. x. num. 12. *Quia Israel vendere se potuit, & fieri venundatus sub peccato, redimere se ab iniquitatibus non potest.* Eusebius Emesenus hom. 6. de Paschate ita loquitur: *Non subvenire peccato poterat simili peccato obnoxius, nec intervenire pro servis adstrictus legibus servitutis.* Vide ceteros similia tradentes apud Dionys. Petavium lib. 11. de Incarnat. cap. 12. III. Idem Theologica ratione firmatur; quoniam, ut diximus IV. Volumine pag. 149. mortale peccatum, in quantum est Dei offensa, infinitam habet malitiam, cui nullum bonum opus, quantavis charitate ab homine puro peractum, potest æquivalere: quod repetam paulo infra. Deinde fieri nequit, ut homo æternam mortem, quæ peccato mortali debetur, usque ad ultimum quadrantem perfolvat, quippe æterna punitio non habet fines, qui possint attingi: atque temporalis quælibet poena, nisi sit personæ sempiterna, maximaque majestate fulgentis, æquiparari non potest cum perpetuo gehennæ supplicio. Cum insuper anima, quam impius peccato vendidit, sit Dei imago tot, tantisque divinæ beneficentiæ muneribus decorata; (ut repetam verba divinæ Sapientiæ ore prolata, Mat. xvi. 26.) *Quam dabit homo commutationem pro anima sua?* Ac tandem cum omnia creaturarum bona sint à Deo, si quid ipsi exhibeat homo, vel angelus; id non ex propriis solvit, sed ex liberalitate Creatoris: neque enim quod habet à supremo Domino, potest creatura aliqua in jus suum vindicare; ut præcedenti capite VI. diximus de Unigenito Filio Dei, qui cum sit Deus summus, habuit à se ipso quidquid dependit pro humani generis redemptione: mortem vero, quam juxta Anselmi doctrinam, ex debito Deus ab innocente non exigit, qui semel legem transgressus esset, omni jure perfolveret; nec in satisfactionem justitiæ posset impendere vitam, quæ post peccatum evasit indubitum beneficium, inter bona, quorum jus habeat iniquus, nullatenus recensendum.

3. PROPOSITIO II. Nulla creatura, quantumvis gratia, meritoque exornata, potest exhibere Deo pro mortali peccato coæqualem satisfactionem.

Probatur ex Script. Id primo evincitur ex Scripturis, asserentibus tantummodo Domino Jesu Christo competere, ut sit *Mediator Dei, & hominum*, ad Tim. 11. 5. & ad Heb.

ix. 15. ut pacem conciliet nostram, quia *fecit utraque unum*, ad Ephes. 11. 14. ut nobis sit *Pontifex impollutus, segregatus à peccatoribus, & excelsior cæli*; factus, nec habens necessitatem pro suis delictis hostias offerre, ad Hebr. vii. 26. Hæc non solum in hac rerum constitutione valere existimanda sunt, ut quidam sentiunt, verum etiam in quocunque rerum ordine, quoniam non potest esse mediator, nisi qui utriusque habeat naturam, nec sanguinem in redemptionem fundere, qui non habeat potestatem ponendi animam suam, quemadmodum diximus Patrum auctoritate suffulti disputantes contra Socinum. Sed aperta sunt verba Psalmographi xl. vii. 8. *Frater non redimit, redimet homo: non dabit Deo placationem suam, & pretium redemptionem animæ suæ*: quæ fatentibus omnibus de Christo sunt prænuntiata. Ita est, inquis, sed fieri tamen potuit, ut redimeret *frater*. Hæc quidem Scholasticorum nonnulli. Quid autem in hunc Psalmum Basilus? Is Tom. 1. pag. edit. Morel. 280. *Neque enim, inquit, fratrem in redemptionem querit, sed unum aliquem, qui nostram exuperet naturam: non item hominem nudum, sed hominem Deum Jesum Christum, qui solus pro nobis omnibus Deo propitiationem dare potest.* Similia Ambrosius Tom. 1. pag. 949. Et Augustinus in eundem Ps. num. 8. ferm. 1. quasi eam prævidens responsionem, inquit mirabundus: *Aliquis homo redimet, si Filius hominis non redimit?* Audis ergo non tantum nos à Filio hominis fuisse redemptos, verum & non posse hominem nudum, qui non excedit communem naturam, dare Deo placationem. II. Et quoniam ad Patres progressa est disputatio; Irenæus lib. 11. cap. xviii. num. 7. assertum nostrum extra omnem habitationem his verbis confirmat: *Nisi homo conjunctus fuisset Deo, non potuisset participes fieri incorruptibilitatis.* Addit quod supra diximus, non posse officium Mediatoris exerceri, *nisi ab homine Deo.* Addit etiam quod nulla ratione possemus fieri participes adoptionis filiorum, *nisi per Filium eam, quæ est ad ipsum, recepissimus communionem.* Athanasius lib. 2. contra Apollin. habet ea verba, quæ laudantur Act. 8. Synodi vi. *Nisi in ea, quæ peccaverat, natura impeccabilitas visa esset, peccatum in carne damnari non potuisset.* S. P. Augustinus in Enchir. cap. cviii. num. 28. ait: *Neque per ipsum liberaremur unum Mediatorem Dei & hominum Jesum Christum, nisi esset & Deus.* Fulgentius lib. 11. ad Trasim. cap. 2. pag. edit.

Ex Patribus.

edit. Lugd. 457. demonſtrat nec Angelum potuiſſe reparationis munus obire, quoniam eſt juvenis egenus, nec poteſt propriæ ſtabilitati ſufficere: & de Incarnat. & Grat. cap. 4. pag. 636. docet nunquam naturam humanam idoneam futuram eſſe ad auferendum peccatum, *niſi in unionem Verbi Dei, non naturali confuſione, ſed ſolum personali unitate tranſiret.* Loca producunt alia Petavius lib. 11. de Incarnat. cap. 12. & 14. L' Herminier pag. 105. Wiaſſe q. 2. cap. 2. Tournely q. v. pag. 161. Verum à nobis ſelecta videntur inſigniora, & ad aliam confugientium hypotheſim diruunt perſugium: quippe nulla ſimplex creatura eſt Deus & homo, nulla personali unitate conjuncta eſſet Deo, nulla per communicationem proprii ſpiritus impertiretur filiorum adoptionem; quod tam expreſſe tradunt Eccleſiæ Patres. III. Auctoritati accedit ratio, & ea primum, quam ſupra dixi petendam eſſe à pravitate peccati: de quo licet ſit in Scholis fervida partium contentio, veriſſima ſententia eſt infinitam habere labem ac turpitudinem. A majeſtate enim perſonæ offenſæ æſtimatur gravitas injuriæ, quamvis damnum illatum dignoſcatur à pretio illius rei, quæ auferitur: quod puto etiam manifeſtum fieri ex ipſa hominum conſuetudine. Nam ſi per vim regum diadema legitimo ablato principi, imponas capiti alicujus tyranni, quamvis poſtea reddas quod rapueras, non tamen illatum dedecus poteris facile compenſare: & ſi aliquam inter homines etiam diſparis ordinis compenſationem invenieris, fruſtra illam nudus homo ſataget ei dare, à cujus majeſtate infinitis interval- lis recedit. Quare videntur mihi qui mortale peccatum finitum faciunt, minus accurate diſtinguere inter peccati, ut in- quunt, *entitatem*, atque malitiam. Sane hæc ratio inconcuſſa viſa eſt D. Anſelmo lib. 1. *Cur Deus homo*, cap. 21. pag. 63. ubi demonſtrat quanti ponderis ſit peccatum, ex eo etiam, quod nemo illud perpetraret, divina majeſtate perſpecta, quamvis univerſi moles rueret, & redigeretur in nihilum. Neque arbitror diverſa ſentire mortalium aliquem, qui Deum timeat. Liqueat ergo ex ipſa hominis recti conſcientia plus horro- ris incutere peccatum, quam mundialis ma- china, & creaturarum univerſarum rui- nam, proſecto propter divinæ Majeſtatis contemptum, cui nihil poſſumus com- parare. Hoc propterea momento de- prompto ex *infinitate divinæ majeſtatis* utitur D. Thomas 3. p. q. 1. art. 2. Aeg. diſt. 1. p. 2. q. 1. S. Bonav. diſt. xx. q.

4. Suarez diſp. xv. q. 1. art. 2. ſect. 7. Etius diſt. 20. ſ. 3. Sylviuſ Q. 1. q. 4. art. 2. & ne alios commemorem, noſtræ, ac Thomiſticæ ſcholæ univerſi. Spectata itaque gravitate peccati, ut in hiſtoria Dominicæ Paſſionis carmine conſcripta cecinit F. Adam Januensis vir Inſtituti noſtri pius, atque eruditus,

*Iſta ſalus hominis ſub opaca mole fe-
renda*

*Tanti erat, ut totum natura crea-
ta, vel omnis*

*Angelica humanum Genus inſtaura-
re nequiret.*

Atque id non ſolum de redemptione ho- minum univerſorum, ſed etiam de rigo- roſa ſatiſfactione pro uno duntaxat im- pio, propter peccati granditatem eſt af- ferendum.

Sunt præterea, qui idem non ſentiunt de magnitudine peccati; & tamen ne- gant poſſe puram creaturam ad æquali- tatem Deo ſatiſfacere ea ducti ratione, quod Deus ſupremum ordinem teneat, creatura autem medium, aut inſimum, & aſſerentes opus eſſe, ut injuria ac ſatiſfactio ordinis ſint ejusdem. Si enim plebejus colaphum impingat regi, fini- tam quidem injuriam infert, non tamen huic ullo actu obſequii ſatiſfacit: nec damnum illatum honori compenſatur ſo- lutione pecuniæ; propterea quod rex & plebejus, fama ac divitiæ teneant ordi- nes diſcrepantes. Et quamvis contingat aliquando, ut in hominum æſtimatione minimum damnum ordinis præſtantiſſis, ſit in exemplo, fama, cenſetur ad æqua- litatem compenſatum per eximiam ſatiſ- factionem inferioris ordinis, v. g. per ingentem ſolutionem rei pecuniariæ; quam ob cauſam Vaſqueſius diſput. 14. cap. 4. n. 36. Cardin. de Lugo diſput. v. ſect. 4. aliique rationem illam reſellunt: poteſt tamen hæc valide propugnari, quo- niam inter unum, & alterum ordinem creaturarum rerum datur quædam propin- quitas, per quam inferiorum ſuprema poſſunt ad infera ſuperiorum pertingere; ſed hæc propinquitas inveniri nequaquam poteſt inter ſupremum Dominum & crea- turam. Si cui autem placeat hac ince- dere, faciem ei præferet L' Herminier pag. 106. Suarez quoque præcitata ſect. 7. & Auguſtiniſis Gibbon diſput. 11. dub. 6. quamvis hæc ſemita minus trita ſit, & à via ampliori, quam ſequimur, pa- rum diſtet.

Quæ adverſus poſitionem hanc obji- ciuntur, ſunt iſtiusmodi. Primum ſim- plex homo eliciens actum contritio- nis perfectæ tantundem reddit Deo, quan-

4. Alia adhuc
probatio.

5. Objectiones.

M p 3

quan-

quantum ei abstulit gravitate delicti: & quemadmodum se per noxiam cupiditatem converterat ad bona commutabilia, & finem ultimum constituerat in rebus creatis; ita per castam delectationem retrahens animum à fluxis bonis, & ad incommutabile vergens, locat finem suum in Deo, compensatque merito sanctæ charitatis quicquid prava dilectione contraxit. At si creditori restituas omne, quod abstulisti, satisfacis ad juris apices. Per actum ergo perfectæ contritionis potes exhibere Deo satisfactionem condignam. Præterea contritione perfectâ promereri remissionem peccatorum; & si ornatus fueris sanctitatis decore, erit tibi vita æterna condigna merces, & corona justitiæ. Si tantum gratia condecoratus mereri potes, cur non satisfacere pro peccati injuria? Insuper conferre tibi potest summi Dei liberalitas adeo eximiam sanctitatem, ad quam nemo unquam pervenerit: ac talem saltem dignitatem nactus, par eris solvendo peccati debito. Ad hæc, si Deus rationalem creaturam constituat Caput morale cæterarum, ut fuit Adam posterorum hominum, poterit illa suam in alios justitiam transfundere, quemadmodum Adam ipse communem naturam vitando homines universos infecit. Postremo ratio deprompta à gravitate peccati, est admodum imbecillis; quoniam si à dignitate personæ offensæ desumenda foret turpitudine peccati, neque esset discrimen inter veniale & lethiferum, neque unum mortale excederet cæditatem alterius, neque pro minima culpa posset condigne satisfieri: quarum assertionum duæ priores redolent impietatem, & hæresim; tertia verò fere ab omnibus improbat.

6.
Responso-
nes.

Ad primum igitur sic respondeo. Duo in mortali peccato attendi debent, quod aufertur, & cui aufertur, sive, ut inquirunt cum Sylvio quidam Schola, injuria *realis*, ac *personalis*: quorum illud æstimatur ex rei pretio, alterum pensatur ex personæ amplitudine ac dignitate. Neque enim tantum refert expendere, an furatus sit quispiam obulum, vel aureum; an inflixerit colaphum, aut vulnus; sed etiam an damnum illatum sit diviti vel pauperi, an plaga inflicta plebicolæ vel principi; & quid discriminis intersit inter eum qui ignominiam inurit, & qui eandem perpetitur. Atque restituta re oblata, obulo nimirum, vel aureo, & vulnere inflicto pro vulnere, alapa impacta pro alapa, persolvendum quoque est, ni locum habeat hostimen-

tum & talio, debitum contumeliæ, aut loris, aut triremi, aut suspendio, idque facta offendentis offensæque comparatione: nam si servus conservum percussisset, eadem saltem poena multabitur; si quemdam procerum, exilio; si regem, furca. Injuriam vero irrogatam Auctori suo, maximo, atque beneficentissimo, quæ multa multabit? Distinguo itaque majorem propositionem: Contritione perfectâ redditur Deo tantumdem, quantum peccato ablatum fuerat, spectata duntaxat rei magnitudine, & *reali injuria*, concedo: attento Deum inter, hominesque discrimine, atque *injuria personali*, nego. Deinde per actum contritionis cuinam peccato satisfacies? Proprio? Minime, quoniam charitatem patris, & eo fine ut resipisceres, tibi Pater luminum inspiravit: nec est ex propriis, aut condigna ea satisfactio, in qua tibi remittitur debitum carendi gratia, ac novo obstringeris beneficio. Alienone? Nequaquam: pro illa enim gratia, quæ te exornat, ne interim commemorem debita alia quamplurima, debes Deo tuo, quicquid habes. Sed de primo quidem argumento satis. Ad alterum nego quod per contritionem mereatur quis remissionem peccati, merito *de condigno*: justificatio enim gratia est, non corona, vel merces. Vitam vero æternam homo justus meretur quidem, etiam *condigne*, sed quia Christo tanquam palmiti interitur, & Christi gratia fit in eo *fons aquæ vitæ salientis in vitam æternam*; & quia accepta adoptione filiorum habet quoque hereditatis pignus & arrham: ideoque meritum à gratia *habituali*, non ab opere in se spectato, talem habet condignitatem. Accedit, quod non est eadem ratio merendi, atque satisfaciendi: quippe in merito intervenit divina promissio, cum nequeat Deus constitui debitor creaturarum suarum, nisi sua largitate; in satisfactione autem attenditur personæ offensæ amplitudo, & pravitas injuriæ. Vide lib. XIX. cap. 6. & 8. Illud, quod tertio loco objicitur, nullius est ponderis: nam sanctitas quælibet creaturarum, quantumvis eximia, finita est, & si etiam infinita fingatur, distat à Dei majestate infinito intervallo, ut infinitum accidens ab infinita substantia, & infinitum in quantitate ab infinito in omni genere; & ideo nunquam erit inter meritum creaturæ, & injuriam Deo illatam proportio. In solutione argumenti quartæ me vano labore non frangam; siquidem *nudus* homo potest esse morale caput in ordine ad transfusionem peccati, quia illius prævaricatio habet infinitam turpitudi-

rudinem, & peccatum originale transfunditur viciata generatione, cujus homo primus est auctor: at meritum cujuslibet ſimplicis creaturæ finitum eſt, nec ejus intuitu tenetur Deus gratiam poſteris impertiri, niſi ex ſua promiſſione; & conſequenter *purus* homo nequit conſtitui morale caput, ex quo non ex Dei munifica largitate, ſed ex juſtitia profluat gratia, & ſanctitas cæterorum. In poſtremo pariter argumento haud multum operis & verborum inſumam. Dixi enim libro XXI. cap. 8. offenſam, quæ commenſuratur cum dignitate perſonæ, eſſe illam, quæ conjuncta eſt cum deſpicientia & contemptu; & ideo veniale peccatum, licet ſit Dei offenſa, caret illa gravitate, quæ eſt in mortali, per quod conſtituitur finis ultimus in creatura. Affirmavi præterea adverſus Jovinianum dari inter peccata mortalia diſcrimen, quia licet omnia afficiant injuria ſupremum Dominum, habeantque ex hoc capite maximam turpitudinem, ratione tamen violandi præcepta, & conſiderata cujuſcunque peccati materia, unum eſt gravius altero, quia habet majorem voluntatis perversitatem, magisque recedit à regula incommutabilis æquitatis. Sed neceſſum non eſt, ut eo loci expoſita repetantur. At, inqu'ſ, pro veniali peccato poteſtne *purus* ho-

mo ſatisfacere ad juris apices? Attenta peccati turpitudine poteſt quidem; idque tenent è ſchola permulti: nam cum veniale peccatum non habeat infinitam gravitatem, poteſt juſtus boni aliquid præſtare, quod illi æquivalet. Negant id tamen alii, quia hæc ſatisfactio eſſet ex gratia, non vero ex propriis. Cæterum non videtur omnibus momentum iſtud invictum, quoniam peccato duntaxat veniali non contrahitur debitum cærendi ipſa gratia; neque hæc collata eſſet poſt ejusdem venialis peccati perpetrationem, ut ratiocinatur Suaſius diſp. IV. q. 1. art. 2. ſect. 9. Poteſt autem, inquiunt, fieri ſatisfactio etiam ex bonis dono acceptis, dummodo non conferantur poſt contractum debitum, & eo fine, ut iſtud deleatur, ſicuti pecuniâ dono collatâ perſolvitur inter homines debitum aliunde proveniens. Verum, ſi cui inhæreat oppoſita perſuaſio, reponet nunquam creaturam vindicare ſibi juſ donorum Domini ſui; licet id eveniat inter homines, quos inter transferri poteſt dominium. Adde gravitatem peccati, niſi infinita ſit, ſpectare nihilominus ordinis diverſitatem: quæ omnia declarata ſunt paulo ſupra. Ex quibus colliges me in poſtremam ſententiam propendere, altera tamen in ſuo jure relicta.

C A P U T IX.

Ad univerſos homines, etiam fœminei ſexûs, non vero ad dæmones pertinere Chriſti Domini redemptionem.

S U M M A R I U M.

1. Chriſtus pro omnibus eſt mortuus.
2. Multi hoc beneficio abutuntur.
3. Chriſtus electis applicat mortis ſuæ fructum.
4. 5. 6. Etiam mulieres ſunt redemptæ.

7. uſque ad 12. Solvuntur objectiones.
12. An Chriſtus ſit redemptor dæmonum.
13. Refellitur ſententia affirmans.
14. & ſeqq. Solvuntur objectiones.

I.
Chriſtus pro
omnibus eſt
mortuus.

CIRCA humani generis redemptionem tria adhuc remanent inquirenda: quorum primum eſt, an pro omnibus, ac ſingulis hominibus piſſimus Jeſus ſanguinem fuderit, an duntaxat pro electis ante Mundi conſtitutionem: quod poſtremum commenti ſunt Calvini aſſectæ, Janſeniani, & quorundam opinione Prædeſtiniani hæretici quinto Eccleſiæ ſæculo, & vertente 9. Gotheſchalcus, damnatus in Cariſiaca Synodo ab Hincmaro Remenſi coacta. De quibus poſtremis quid ſentiamus, vide lib. VI. cap. 14. Immitem hanc, rigidamque ſententiam, non ſolum à prælaudata Syno-

do, verum etiam à Tridentina ſeſſ. VI. cap. 2. ac poſtea in V. propoſitione Janſenii Romanorum Pontificum definitione damnatam, contumelioſam Chriſto, ejusque flagrantiffimæ, maximæque charitati derogantem, 3. capite lib. XVII. refutavimus. Contraria eſt enim divinis Scripturis, aſſerentibus *unum pro omnibus mortuum eſſe: dediſſe ſemetipſum redemptionem pro multis: pro omnibus guſtaſſe mortem: Salvatorem eſſe omnium; nec pro noſtris tantum peccatis propitiationem eſſe, ſed etiam pro totius mundi.* Hæc enim leguntur 2. ad Corinth. V. 14. prima ad Tim. II. 6. ad Heb.